

STORTINGET

Innst. 292 L

(2024–2025)

Innstilling til Stortinget
fra utenriks- og forsvarskomiteen

Prop. 128 L (2024–2025)

**Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om
Endringer i lov om immunitet og privilegier for
internasjonale organisasjoner m.v. (forskriftshjem-
mel til gjennomføring av kortvarige FN-arrange-
menter)**

Til Stortinget

Sammendrag

Utenriksdepartementet fremmer i proposisjonen forslag til endringer i lov 19. juni 1947 nr. 5 om immunitet og privilegier for internasjonale organisasjoner m.v. Formålet med endringen er å sikre et klart internrettlig grunnlag for gjennomføring av kortvarige arrangementer i regi av De forente nasjoner (FN), som Norge i folkerettslig avtale har påtatt seg å være vertsstat for. For dette formålet foreslås to forskriftshjemler.

Endringsforslaget har sammenheng med at FN 7. november 2024 tildelte Norge oppdraget som vertsstat for Internet Governance Forum (IGF) 2025. Arrangementet skal avholdes i Lillestrøm 23. til 27. juni 2025. FN avholder regelmessig større arrangementer basert på lignende avtalegrunnlag som nå fremforhandles i forbindelse med IGF, og som det etter en nærmere vurdering kan være aktuelt for Norge å være vertsstat for.

Utenriksdepartementet foreslår, blant annet i lys av vertsstatsoppdragets karakter og omfang, en lovendring som sikrer en klar og oppdatert lovhjemmel for gjennomføring av forpliktelser i folkerettslige avtaler med FN om arrangementer som skal avholdes i Norge. Hjemmelen avgrenses til å gjelde for kortvarige arrangementer.

Lov om immunitet og privilegier for internasjonale organisasjoner m.v. § 1 gir grunnlag for å innrømme immunitet og privilegier til en internasjonal organisasjon basert på forpliktelser Norge har påtatt seg gjennom en mellomstatlig overenskomst. En del av de forpliktelsene som følger av vertsstatsavtaler om arrangementer, vil allerede kunne gjennomføres med grunnlag i loven § 1 annet ledd.

Samtidig vil vertsstatsoppdraget som nå planlegges, være mer omfattende enn det Norge tidligere har stått ansvarlig for, både med hensyn til størrelsen på deltakelsen og sikkerheten på arrangementsområdet. Det er forventet at mellom 9 000 til 10 000 personer fra hele verden vil delta fysisk på konferansen. Kretsen av deltakere vil i utgangspunktet også kunne omfatte personer som ikke kan innrømmes immunitet og privilegier etter gjeldende bestemmelse, fordi de verken er statsrepresentant eller representant for en internasjonal organisasjon.

I henhold til overenskomst om De forente nasjoners privilegier og immunitet av 13. februar 1946 skal arrangementsområdet anses som «ukrenkelig». Tilståelse av ukrenkelighet for arrangementslokalet er av FN ansett som vesentlig blant annet for å kunne sikre at et internasjonalt arrangement, uansett hvor i verden det avholdes, skjer med frihet og beskyttelse for ytringer for deltakerne. En konsekvens av at vertsstaten aksepterer ukrenkelighet for arrangementslokalet ved FN-arrangementer, er at FN må kunne påta seg enkelte grunnleggende oppgaver for å ivareta sikkerheten inne på møteområdet. I dagens sikkerhetssituasjon vil FN for et arrangement av en viss størrelsesorden og med politisk deltakelse på høyt nivå normalt stille krav til at sikkerhetspersonell skal kunne bære våpen. Dette er også et

krav som er stilt av FN i forbindelse med avholdelse av IGF 2025.

Lovendringen i proposisjonen her innebærer ingen særskilte kostnader. Kostnader knyttet til gjennomføringen av arrangementer hvor forskriftshjemmelen kommer i bruk, må vurderes i forbindelse med det enkelte arrangementet.

Sakens dokumenter er tilgjengelige på sakssiden på stortinget.no.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Even Eriksen, Nils-Ole Foshaug, Steinar Krogstad og Trine Lise Sundnes, fra Høyre, Hårek Elvenes, Ingjerd Schie Schou, Erna Solberg og lederen Ine Eriksen Søreide, fra Senterpartiet, Bengt Fasteraune, Ola Borten Moe og Trygve Slagsvold Vedum, fra Fremskrittspartiet, Sylvi Listhaug og Morten Wold, fra Sosialistisk Venstreparti, Ingrid Fiskaa, fra Rødt, Bjørnar Moxnes, fra Venstre, Guri Melby, fra Kristelig Folkeparti, Dag-Inge Ulstein, og uavhengig representant Christian Tybring-Gjedde, viser til regjeringens forslag og merker seg at formålet med de foreslåtte endringene er å sikre et klart internrettslig grunnlag for gjennomføring av kortvarige arrangementer i regi av De forente nasjoner (FN), som Norge i folkerettslig avtale har påtatt seg å være vertsstat for.

Komiteen merker seg at regjeringen foreslår at Kongen i statsråd uten hinder av norsk lov kan gi midlertidig forskrift til gjennomføring av vertsstatsavtale om kortvarige FN-arrangementer, herunder bestemmelser om bruk av utpekte områder og bestemmelser om ansvaret for og gjennomføring og håndheving av nødvendige sikkerhets- og kontrolltiltak. Komiteen merker seg at regjeringen videre foreslår en snever forskriftshjemmel for å kunne gi begrenset immunitet og privilegier til en noe videre krets enn personer som etter gjeldende rett faller innenfor § 1 i lov om immunitet og privilegier for internasjonale organisasjoner m.v. om gjennomføring av bestemmelser i vertsstatsavtaler om FN-arrangement.

Komiteen understreker at forskriftshjemmelen bare skal gjelde for arrangementer i regi av FN, som Norge i folkerettslig avtale har påtatt seg å være vertsstat for. Avtaler om slike arrangementer har en særlig forankring i konvensjoner som Norge allerede er part i, og som etablerer premisset om ukrenkelighet for lokalene som FN midlertidig disponerer. Hjemmelen skal kun gjelde for kortvarige arrangementer, og forskriften som

gis, skal inneholde en bestemmelse om forskriftens varighet.

Komiteen understreker videre at all håndheving av sikkerhets- og kontrolltiltak må være nødvendig og forholdsmessig. Dette følger av det alminnelige prinsippet som ligger til grunn for all maktbruk i Norge.

Komiteen viser til at forslaget er fremmet med korte frister for høringsinnspill og for Stortingets behandling. Komiteen merker seg at flere av høringsinstansene har påpekt det samme og har innsigelser mot forslaget. Flere av innvendingene er relevante.

Komiteen merker seg videre at flere av høringsinstansene har påpekt, og departementet er enig i, at det i utgangspunktet er inngripende og fremmed i en norsk kontekst å tillate væpnet sikkerhetspersonell fra FN i forbindelse med et FN-arrangement i Norge. Komiteen mener derfor at den utenrikspolitiske gevinsten av å være vertskap for et arrangement, hvor FN krever bevæpning av sitt sikkerhetspersonell, må vurderes som høy for at Norge skal kunne akseptere en slik vertslandsavtale.

Komiteen vil understreke betydningen av Utenriksdepartementets kommentar om at immunitet som innvilges i forskrift med hjemmel i den foreslåtte endrede loven, ikke kan omfatte tidligere begåtte straffbare handlinger og handlinger som ikke har direkte tilknytning til funksjonen vedkommende har på et FN-arrangement.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endringer i lov om immunitet og privilegier for internasjonale organisasjoner m.v. (forskriftshjemmel til gjennomføring av kortvarige FN-arrangementer)

I

I lov 19. juni 1947 nr. 5 om immunitet og privilegier for internasjonale organisasjoner m.v. gjøres følgende endringer:

I § 1 første ledd endres «tjenestemenn» til «tjenestepersoner».

§ 1 tredje ledd skal lyde:

Når særlige og tungtveiende utenrikspolitiske hensyn tilsier det, kan Kongen i statsråd uten hinder av norsk lov og uavhengig av mellomfolkelig overenskomst innrømme immunitet og privilegier til en fremmed eller internasjonal organisasjon eller institusjon

e.l., dens *tjenestepersoner* og andre personer som opptrer på dens vegne, samt til representasjoner, representanter og utsendinger som tar del i dens virksomhet.

§ 2 skal lyde:

Kongen i statsråd kan uten hinder av norsk lov gi midlertidig forskrift til gjennomføring av vertsstatsavtale om kortvarig arrangement som Norge har inngått med De forente nasjoner, for å ivareta sikkerheten ved arrangementet. Det kan blant annet gis bestemmelser om bruk av utpekte områder og bestemmelser om ansvaret for og håndhevingen av nødvendige sikkerhets- og kontrolltiltak i og i umiddelbar tilknytning til området, herunder adgangs- og utstyrsbegrensninger, generelle ordenstiltak og bevæpning av De forente nasjoners sikkerhetspersonell. Bestemmelser om sikkerhets- og

k kontrolltiltak kan ikke gå lenger enn det som er nødvendig og forholdsmessig.

Til gjennomføring av vertsstatsavtale om kortvarig FN-arrangement kan Kongen i statsråd uten hinder av norsk lov også gi midlertidig forskrift om immunitet og privilegier for personell og deltakere som ikke omfattes av personkretsen i § 1, i den utstrekning det er nødvendig for å sikre ivaretagelsen av deres funksjoner under arrangementet. Slik forskrift kan inneholde særskilte saksbehandlingsregler på utlendingsfeltet som er nødvendige for tilretteleggingen for arrangementet.

Nåværende § 2 blir ny § 3.

II

Loven trer i kraft straks.

Oslo, i utenriks- og forsvarskomiteen, den 13. mai 2025

Ine Eriksen Søreide

leder og ordfører

